כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר ה.

מסורת הש"ס

ו) [ברכין נח.], ב) שיחוכין נח. מטות יג: חולין פה. יומות יז: נדה כב: יומא כ: הוריות מ: מנחות ד. מה. כתובות לב., ג) פ"א אב"ש, ד) ל"ג, ה) תמורה יד:, ו) סם ומגדל עולם פ"ד, ז) לקמן לט. נדרים ד: תענית יז. קהלרין כב: מ"ק יט:, ח) [עי' תוספתא תמורה י. ד"ה לימתן], ט) לעיל נ: וש"נ, י) [ויקרא כה], כ) ל"ל שיה, ל) ל"ל מעמש.

נוסחת הריב"ן

א) כלומר שקן: ב) יום שלמה: ג) גמיר לה כדכתיב: ד) דשלשים יום: ה) לחכי לא: ו) [ולוקמה למימר הכי] לימא בכ"י: ז) ולבי יוסי: ח) [ותומריהו: ט) אחיו: י) ל' יום: כ) [ניח) לימא בכ"י: ל) שהיא: מ) למלון: נ) לפני מות שאול: ס) לשיל' ועלי ייסב על כל ל': ע) שאתותי: פ) יוסב: צ) [לכן) לימא בכ"י: ק) שאמרנו: ר) מרי:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא ר' הוא וכו' דהתהוא ג"ש:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ס"ם נבי בהנים. וא"ב נילף ובו'. ק"ל כה פשיטא לאין לומרו ג"ש מנזר סתם דקתם סמך מיתתו ו"ש עדיין מיתתו שלם אלא דילפינן תמלה כהן מנזר פרש פרש דגבי כהן שיעור לי' יום ואמרי' הטעם גבי כהן משום כוכבו ודעבי' דשיעור כוכב לי' יום וחכו הטיקר מה דלילנו למילף שיעורא דכוכב כמה הוי ומה שייכות למילף ענין זה מנזר סתם:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) תוס' ד"ה הני (מקן) מרבנים שנה למאי וכו' מלה מרידת (אכשלוס בשאלת להם מלן). נ"ב בתן הס"ד ואח"כ מה"ד שהיא (שנת יוד) פ"מ:

הגהות התוספות

1. ל"ל יכה רבי הוא דאמר אין ימים כו'. 2. ל"ל בכל. 3. ל"ל אחכי. 4. ל"ל מ' ואות למ"ד נמחק. 5. ל"ל ולפי שמרבי. 6. בתן הס"ד ומה"ד היא שנת עשר כו' ותינת שהיה נמחק. 7. מיכת אותה נמחק. 8. ל"ל ולפ"ד ותינת ואפי' נמחק. 9. ל"ל הכתובים.

מוסף רש"י

ואין ימים פחותים משנים. ללא תשכח כיד לוקח פחות משני ימים (עובדין לא.), זו היא שיבה זו היא ביאה. לדון נזירה שוב אי מוב (יומא ב. מכות יג:) אלמר ילפינן נזירה שוב תשיבה לגיאה כמו דהוו תרוייהו שיבה לו תרוייהו גיאה (נדה כב.) דתמ"ג אלא דמו קרבי לחדדי, כיון דתרוייהו בגיאה בהן משמעי דיינינן כהו נזירה שוב (יבמות יז. וראה רש"י ערובין יא. בארוכה).

פי' הרא"ש

מה להלן ר"ב חדש כתיב עד מלאת לו שנה תמימה. והא (רבי הוא) דאמר אין בערכין אין ימים פחותים משנים שאין המוכר יכול לגאול תוך ב' ימים. ודרש ימים כשסטיה לתחלה גאולה. ודרש לי' שנה לסוף גאולה משום דכתיב עד מלאת לו שנה תמימה גאולה. ו) ד' ימים בשנה והיינו מג' חדשים לג' חדשים: זו היא שיבה זו היא ביאה. מה ביאה תולץ וקוצה ושח ונוחן לו שבוע אף שיבה תולץ וקוצה (ושח) ונוחן לו שבוע אע"ג דלא דמי תיבות לחדדי כיון דמשמעותן חד קא דריש ליה בג"ש: דילמא ד' יתחי חד זימנא ותרי יתחי חד זימנא. ב' ימים הראשונים הין מארבע חדשים לד' חדשים וב' האחרונים מב' חדשים לב' חדשים. הלכך

ו) [ברכין נח.], ב) שיחוכין נח. מטות יג: חולין פה. יומות יז: נדה כב: יומא כ: הוריות מ: מנחות ד. מה. כתובות לב., ג) פ"א אב"ש, ד) ל"ג, ה) תמורה יד:, ו) סם ומגדל עולם פ"ד, ז) לקמן לט. נדרים ד: תענית יז. קהלרין כב: מ"ק יט:, ח) [עי' תוספתא תמורה י. ד"ה לימתן], ט) לעיל נ: וש"נ, י) [ויקרא כה], כ) ל"ל שיה, ל) ל"ל מעמש.

עין משפט נר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהל' מירות הלכה יב:
לב ב מיי' פס הל' ו סמג לאוין רמב:
לג ג מיי' פס הלכה ו והל' י:

תורה אור השלם

1. ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו ימים תהיה גאלתו:
2. יהי מקץ שתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר:
3. עד חדש ימים עד אשר יצא מאפם והיה לכם לזרע יען כי מאסתם את יי אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים:
4. במדבר יא כ
5. ושב הכהן ביום השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירות הבית:
6. כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר ליי קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: במדבר ו ה
7. מיין ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה ענבים לחים ויבשים לא יאכל: במדבר ו ג
8. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר ליי: במדבר ו ב

פי' הרא"ש (המשך)

שבקינן קרא דלא מפרש וילפי' מקרא דמפרש: מ"ט גבי כהנים משום דאיכא כובד וכו' וכהנים נופיי' ילפי' פרש (פרש) מנזיר דמגלחים לל' יום בסנהדרין פ' כ"ג והא דלא יליף נזיר עולם מסתם נזיר משום דהתם דין הוא דמגלח משום דשלמו ימי נזירותו הלכך יליף מכהן דלא פסקה כהונתו ומגלח: מאי איכא ביניייהו לשאר (דתוקע) (אתוהי) הוה מצ"ל דאינהו מצו לגלחו בסמפריים ואיהו דוקא בתער. ואיהו דוקא מיקל והם יכולים לגלח הבל. אלא בסתם גילוח שרגילין בני מלכים לגלח קא בעיא מאי בעייהו ואין דרכם לגלח הכל וגם במסמפרים. והא דלא קאמר שהוא מביא ג' בהמות כשהוא רוצה לגלח כדין סתם נזיר שאינו מגלח אלא בשעת הבאת קרבנותיו איכא למימר דהיינו האי דקא מגלח עד סניא. ולאו דוקא סניא אלא דלא מגלח עד הבאת קרבנותיו: מאי עבידתיהו מאיזה חשבון היתה המרידה: לקץ מ' ששאלו להם המלך. מרדות של אבשלום וישראל שמרדו במלכות בית דוד מנה שמרדות ישראל שמרדו במלכות של עולם ושאלו להם מלך: סתם נזירות ל' יום. אם אמר הריני נזיר בסתם ולא פי' כמה צריך לנהוג נזירות ל' יום וכגמ' פפרש מנ"ל: הריני נזיר אתת גדולה וכו'. בין שאמר הריני נזיר גדולה ובין שאמר הריני נזיר קטנה ובין שאמר הריני נזיר מבאן ועד סוף העולם נוהג נזירות ל' יום. ולא אמרי' כשאמר אתת גדולה יגהוג נזיר יותר מל' וכשאמר נזיר קטנה יגהוג פחות מל'. וכן כשאמר מכאן ועד סוף העולם [יהיה נזיר עולם]: יהיה בגימטריא תלתין הוו. יראה דגמרא גמירי לה ואסמכה אהך דכתיב: דלאו מ"ג מדות היא שהתורה נדרשת בהן: כנגד נזיר נזרו נזרו יזיר וכו' ול' חסר לע"ב. דלא קתשיב דלשון כתר ונזר הוא כדמתרגמינן בכלילא: זב מתנא נילף מנזיר נזרו דמסתברא טפי דכלהו איכתבי למנינא מלמדרש גי' מלה: הנתן נזיר נזרו לדרשא אתא. קצת פייניהו ודרשינן להו הלכך לאו למנינא איכתיבו: ג) מדהנהו למנינא כולהו למנינא דהנהו לאו לדרשא מגלי על אינך דכמו דהנך למנינא אינך נמי למנינא ותרתי שמעי מיניהו:

אין ימים פחותים משנים. דלריש מימים תהיה גאולתו שאין המוכר יכול לגאול בפחות משני ימים. (והא מ"ר כו') הכי נמי דבכל[2] ב' ימים יקל שערו ומשני דבר' ימים ליכא כובד ומסתמא לא נתקבל ג"ש להני[3] אלא ממשמעות דימים דהיינו שנה תהיה גאולתו שגולל מאחרי ב' ימים כל השנה כדכתיב בתריה ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה אלמא דכל השנה גולל: **תלכנה** בנות ישראל[4] לתנות לבת יפתח ד' ימים בשנה. ומשמע בסוף כל ג' חדשים הלכו לרלות ומשני מנא ידעי' דמחלקין השנה בשוה דילמא תרין ירחין בחד זמנא וד' ירחין בחד זמנא וב' ירחין בחד זמנא [וכו'] וכיון דהכי הוא לא ידעינן מהיכא נילף דלית לן למילף ממקום שיכול להיות שאין הדבר כ[5](עוד) להכי ילפינן מבתי ערי חומה: **מ"ט** גבי כהנים [דאיכא] כובד. ות"ת והא כהני' עלמם ילפי' (תענית יז.) מסתם נזי' פרש פרש דמקילין אחת לשלשים יום [6] ות"כ נילף נזיר עולם מסתם נזיר דהוי שלשים יום וי"ל דלא מיסתבר ליה ללמוד קדושת עולם מקדושת שנה ולהכי יליף מכהנים אע"ג דלמד מן הלמד משום דכהנים נמי קדושת עולם הוי: **מאי** איכא ביניה לשאר אחוהי. ות"ת וימא דאיכא ביניייהו קרבנות דהוא מביא ולא הן וי"ל דה"ק מאי איכא ביניה בתגלחת דקאמר קרא ויהי מקץ ימים אשר יגלח [7] משום דכתגלחת היה מתחר: **הני** (מקץ) מ' שנה למאי. פי' דליכא למימר למ'[8] שנה (למאי) למלכות בית דוד דאז מרד אכשלום דהא משמע קראי דהיה מלך ה' שנים אחר מעשה זה ג' של רעב ואחד שמנה ישראל ואחד שהעמיד משמרות ומשני מקץ מ' שנה שאלו להם מלך (אלו) שמרדו[5] במלכו של עולם אלה מרידת [אכשלום בשאלתם להם מלך [6] א] שהיה שנת עשר [לשמואל ובאחי י"א העמיד מלך ומלך אחי י"א וב' שנים הרי ד' שנים לשאלה ובתחלת ל"ו למלכות בית דוד היא שנת מ' לשאלה ואח"כ מרד אכשלום והשנה ההיא היה שנת רעב וגם אותה[2] שנת מ' לשאלה ואפי'[8] מרד בתחלת שנת מ' לשאלה ולאו דוקא מקץ מ' שנה: **סתם** נזירות שלשים יום. וכגמרא מפרש טעמא:

בר פדא אמר בנגד נזירות האמורין בתורה שהן ל' חסר אחת. פירוש כתובים[9] נפרשת נזיר וכנגדן מוסך סתם שהנזירות חלה על נזירות ובר

ויליף[1] ימים ימים מבתי ערי חומה מה התם א"ב חדש א אף כאן י"ב חדש ר' נהוראי אומר מגלח אחת לל' יום רבי יוסי אומר מגלח מערב שבת לערב שבת שכן מצינו בבני מלכים שמגלחים מע"ש לע"ש מאי טעמא דרבי יליף מבתי ערי חומה והא רבי הוא דאמר [6]אין ימים פחותין משנים האי גזירה שוה משום כובד גמיר ובשני ימים ליכא כובד ואימא ב' שנים דכתיב [2]ויהי מקץ שנתים ימים דנין ימים שאין עמהן שנים מימים שאין עמהן שנים ואל יוכיח זה שיש עמו שנים ואימא ל' יום דכתיב [3]עד חדש ימים דנין ימים שאין עמהם חדשים מימים שאין עמהם חדשים ואל יוכיח זה שיש עמו חדשים ואימא מהכא [4]מימים ימימה וגו' דנין ימים מימים ואין דנין ימים מימימה ומאי נפקא מינה והא [5]תנא דבי ר' ישמעאל [5]ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן [5]איכא דאמרי מנא ידעינן דכל תלתא ירחין חד זימנא דילמא ארבעה זימני בשתא [7](א"נ) ארבעה ירחין חד זימנא תרין ירחין בחד זימנא רבי נהוראי אומר מגלח אחת לשלשים יום מאי טעמא גבי כהנים משום דאיכא כובד ה"נ איכא כובד ר' יוסי אומר מגלח מערב שבת לערב שבת מאי איכא ביניה לשאר אחוהי יום טוב שחל להיות באמצע שבת דאחוהי מגלחין הוא לא מגלח אי נמי לגלוחי מן צפרא דמעלי שבתא אחוהי מגלחין אידו לא מגלח עד פניא [8]הני ארבעים שנה מאי עבידתייהו ר' נהוראי אומר משום רבי יהושע לקץ מ' שנה ששאלו להן מלך [9]תנא אותה שנה ששאלו להן מלך היא שנת עשר לשמואל הרמתי: **מתני'** [10]סתם נזירות ל' יום: **גמ'** מנהני מילי אמר רב מתנא אמר קרא [6]קדוש יהיה יהיה בגמטריא תלתין הוו [8]בר פדא אמר בנגד נזיר נזרו האמורים בתורה ל' חסר אחת ורב מתנא נמי נילף מנזיר נזרו אמר לך ההוא לדרשה [7]מיין ושכר יזיר [9]לאסור יין מצוה כיין ראשון [8]כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר מלמד

[3]

ב"ב חדש א אף כאן י"ב חדש ר' נהוראי אומר מגלח אחת לל' יום רבי יוסי אומר מגלח מערב שבת לערב שבת שכן מצינו בבני מלכים שמגלחים מע"ש לע"ש מאי טעמא דרבי יליף מבתי ערי חומה והא רבי הוא דאמר [6]אין ימים פחותין משנים האי גזירה שוה משום כובד גמיר ובשני ימים ליכא כובד ואימא ב' שנים דכתיב [2]ויהי מקץ שנתים ימים דנין ימים שאין עמהן שנים מימים שאין עמהן שנים ואל יוכיח זה שיש עמו שנים ואימא ל' יום דכתיב [3]עד חדש ימים דנין ימים שאין עמהם חדשים מימים שאין עמהם חדשים ואל יוכיח זה שיש עמו חדשים ואימא מהכא [4]מימים ימימה וגו' דנין ימים מימים ואין דנין ימים מימימה ומאי נפקא מינה והא [5]תנא דבי ר' ישמעאל [5]ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה הני מילי היכא דליכא דדמי ליה אבל היכא דאיכא דדמי ליה מדדמי ליה ילפינן [5]איכא דאמרי מנא ידעינן דכל תלתא ירחין חד זימנא דילמא ארבעה זימני בשתא [7](א"נ) ארבעה ירחין חד זימנא תרין ירחין בחד זימנא רבי נהוראי אומר מגלח אחת לשלשים יום מאי טעמא גבי כהנים משום דאיכא כובד ה"נ איכא כובד ר' יוסי אומר מגלח מערב שבת לערב שבת מאי איכא ביניה לשאר אחוהי יום טוב שחל להיות באמצע שבת דאחוהי מגלחין הוא לא מגלח אי נמי לגלוחי מן צפרא דמעלי שבתא אחוהי מגלחין אידו לא מגלח עד פניא [8]הני ארבעים שנה מאי עבידתייהו ר' נהוראי אומר משום רבי יהושע לקץ מ' שנה ששאלו להן מלך [9]תנא אותה שנה ששאלו להן מלך היא שנת עשר לשמואל הרמתי: **מתני'** [10]סתם נזירות ל' יום: **גמ'** מנהני מילי אמר רב מתנא אמר קרא [6]קדוש יהיה יהיה בגמטריא תלתין הוו [8]בר פדא אמר בנגד נזיר נזרו האמורים בתורה ל' חסר אחת ורב מתנא נמי נילף מנזיר נזרו אמר לך ההוא לדרשה [7]מיין ושכר יזיר [9]לאסור יין מצוה כיין ראשון [8]כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר מלמד

[3]

ויליף מבתי ערי חומה. דכתיב כהו ימים תהיה גאולתו מה להלן י"ב חדש כלומרכרס ביה קרא[1] ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה: **רבי נהוראי אומר.** אכשלום היה מגלח אחת לל' יום: **שכן מצינו בבני מלכים.** [6]שכן נוהגים: **והא רבי הוא דאמר.** כמס' ערכין (דף לא.) ימים פחותים גאולתו אין ימים פחותים משנים שאם כא לגאלה גאולתו יוס [2]שמשכנה לו אינו יכול לגאלה עד שיעברו עליו ב' ימים לפי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו והכא נמי מאי חזא רבי [6] מההוא ג"ש מה להלן י"ב חדש כו' נגמר מהאי טעמא וימא נמי דאכשלום מגלח היה לשני ימים: **האי ג"ש.** דגמיר מבתי ערי חומה: **משום כובד הוא דקא גמיר** [3]. דכתיב ביה באכשלום [ש"ש ד"ל] כי כבד עליו וגילחו: **וכשני ימים ליכא כובד.** ומשום הכי לא גמיר מייניה: **וימא דשתי שנים.** משמע האי מקץ ימים לימים אחר יגלח דשתי שנים נמי איקרו ימים כדכתיב ויהי מקץ שנתים ימים: **ואימא שלשים יום.** דשלשים[7] איקרו ימים כדכתיב עד חדש ימים: **ואימא מהכא מימים ימימה.** תלכנה בנות ישראל לתנות לבת יפתח ד' ימים בשנה דהיינו יום ל' לשלשה חדשים הכא נמי וימא דמגלח היה אכשלום לג' חדשים. לתנות לשון תמיה ואמינה (לעיה ב): **ושב הכהן ובא הכהן זו היא שיבה זו היא ביאה.** מה ביאה מביתו של כהן לבית המקדש חולץ וקוצה וטח ונוחן שבוע להסגירו אף כאן בשיבה אף הכא נמי כיון דכתיב מימים ימימה ליהוי נמי כמאן דאמר ימים: **א"ר.** [5]לא ילפינן מההוא קרא דכתיב בבת יפתח דמנא ידעינן דמתחלת ירחין לתחלת ירחין הוי חד זימנא: **דילמא.** האי דקאמר ד' ימים בשנה הכי הוי לסוף ד' ירחין חד זימנא ולתרין [ירחין] חד זימנא ולתרין ירחין חד זימנא דהיינו נמי מרבע זימנין והילכך הואיל ואיכא למימר הכי [1]ואיכא למימר הכי שבקינן ההוא קרא ולא מפרש וגמרינן מקרא דמפרש דהיינו מבתי ערי חומה: **גבי כהנים.** הדיוטים: **מידי הוא טעמא.** דאמרינן דמגלחין כשלשים יום אלא משום דאיכא כובד שיער והוה ליה ניוול הכא נמי איכא כובד ומשום הכי היה אומר רבי נהוראי דאכשלום היה מגלח לאחר שלשים יום: לדברי רבי יוסי דאמר שמגלח מערב שבת לערב שבת מאי היכרא איכא בין דידיה דהוי נזיר לשאר אחין הא אינו נמי נוהגין להסתפר בכך: **איכא ביניייהו.** בזמן שחל יו"ט להיות באמצע שבת דאחין מגלחין מערב יום טוב והוא אינו מגלח עד ערב שבת. ואי קשיא לך ולרבי [1] מאי שנא אכשלום דמסתפרים אחת לל' יום משום לבני דידהו הוי כובד ורבי מתרץ לטעמיה דאכשלום הואיל ובעל כח הוה לא הוה כובד לדידיה עד שנים עשר חדש כי כתיב גבורתו [שופטים מ] ולרבי יוסי הואיל [2]דאורמייהו דבני מלכים להסתפר מערב שבת לערב שבת הוה ליה כובד כשאר [3]אחין אבל לשאר אינשי נקרא מלך לא פסק ושתים שמלך שאול בעלמו [בכסדר עולם] אלא מת שמואל לפני [1] שאול אלא ד' חדשים וי"ז שמלך דוד וטעה אכשלום ואמר עכשיו הגיע הקץ של אבא ואלכה לחברון להסב לי שם המלוכה. ואם נפל אדם לומר מנין אתה אומר שאותה שנה שמלכו שמואל ושאול שהיתה בתחילת מלכות של שאול ושמואל לא מת לפני שאול אלא ד' חדשים מכאן אתה למד שבאותו שנה שעלתה תנה לשילה [2] דכתיב ועלי הכהן יושב על הכסא (שמואל א ג) [3]באותו יום נתמנה לשופט והיינו דכתיב [4]יסב על הכסא ונמלטו שבאותה שנה נתעברה חנה וילדה שמואל ונאמר בו בשמואל (שם) ויסב שם עד עולם עד עולמו של יובל ג' שנים ושתי שנים שנמלטו אמו הרי לך שנים של שמואל ג"כ שנים ועלי כמה שנים נתמנה על ישראל מ' שנה וכשהיה לו לעלי הרבעים שנה בן כמה שנים היה שמואל הוי אומר בן ל"ט שנה שנראין אתה להוליד שנה אחת לעיבורו כמה נשתיירו לו מעבורתו של שמואל ל"ג לא מהן עשר שמלך שמואל אחר מיתתו של עלי ונשתיירו [5]הן ג' שנים זו היא [6]שאמרו אחת שמלך שאול ושמואל ושתים שמלך שאול בעלמו: **כד פדא אמר כנגד נזיר נזרו ונדר** [7]**נדרו האמור בפ' נזיר שהן ל' חסר אחת.** לנדור נדר נזיר להזיר יזיר נזרו נדר נזרו יזיר הזירו נזרו נזרו והזיר נזרו נזרו המזיר נזרו נזרו המזיר נזרו נזרו המ

ה: כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

פי' הרא"ש

אלא לבר פדא קשיא. דל' חסר א' סגי[ל] דמגלח ומביא קרבנותיו ואסור ביין וכטומאה עד שיביא קרבנותיו והויא ליה כפרה דנזיר טהור נמי בעי כפרה על שציער עצמו מן היין משום הכי קתני ל' לפי שגם ביום ל' אסור עד שיגלח ויביא קרבנותיו והשתא לבר פדא סתם נזירות כ"ט יום ומגלח ביום ל' וכמסקנא לא קאי הכי: בשלמא לרב מתנא ניחא כיון דסתם נזיר ל' יום אינו מגלח עד ששלים כל ימי נזירותו. אלא לבר פדא קשיא דמיום כ"ט שליפו ימי נזירותו וביום ל' יגלח והוה מצי לשנויי לאלתר נעשה כאומר שלימים אלא ניחא ליה לאקשויי מיסיפא ולאיכותי דע"כ אמרינן הכי: אם גילח יום ל' יצא. ואם איתא דנזיר ל' יום אמאי יצא כיון דאכתי לא שלים נזירותיה. אלא סיפא ע"כ מסייע ליה לבר פדא. הילכך רישא אית לך לפורושי דנעשה כאומר שלימים. כלומר אע"ג דסתם נזירות כ"ט יום נזרו חכמים בין שאמר הריני נזיר סתם ובין שאמר הריני נזיר כ"ט יום שיהא נזיר ל' יום לפי שמנהג הזה הוא בבני אדם מאחר שסתם נזיר הוא סותר למניין ל' רק חסר יום א' הנודר נזירות מפרש ל' יום שהוא מנין שלם לכך נזרו בכולן ל' יום ויגלח ביום ל' וא'. אבל אם גילח ביום ל' יצא. והאי דקאמר באומר שלימים לאו דוקא דלבר פדא ליה ליה מקצת היום ככולו אלא הכי קאמר נעשה כאומר דבר שמשמע שלימים וחיינו ל' יום: קסבר האי תנא מקצת היום ככולו וכיון שנהג מקצת נזירות ביום ל' אם גילח בו ביום יצא. ומי' לכתחילה אמרו חכמים שלא יגלח בו ביום כיון שהוא ממנין נזיר והשתא ליכא מידי בעיקר נזיר בין רב מתנא לבר פדא דלתרוייהו מדאורייתא מגלח ביום ל' ומדרבנן אינו מגלח אלא עד יום ל"א אלא בהא פליגי דלבר פדא מיום כ"ט שלמו ימי נזירותו יאם נטמא יום ל' קודם הבאת קרבנותיו אינו סותר מדאורייתא אלא מדרבנן ואינו מביא קרבן. ולרב מתנא יום שלשים מן המנין אלא דמקצת היום ככולו יאם נטמא קודם הבאת קרבנותיו סותר מדאורייי יי"מ דוקא קאמר בר פדא נעשה כאומר שלימים הייינו דוקא היכא דקאמר הריני נזיר בסתם אבל אם אמר הריני נזיר כ"ט יום מגלח ביום ל' ואיכא ביניהו טובא. אם גילח יים ל' לא יצא. בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא ומשני הכא ידאי דאמר שלימים. פי' כיון דאמר ל' יום הרי באילו אמר שלימים. אית מפרים דנרסי הכי ולא הוירא הא גירסא דהיאך קאמר לרב מתנא ניחא ליה הך מתני' סיפא דהך מתני' דאוקי לה רב מתנא

מסורת הש"ס

ו) [נקמן טז., כ) [נקמן ו.: טו: מז. פסחים ד. נה. מ"ק טו: יח: יט: כ: כבורות כ: כח. מה (ב.)]. ג) [נקמן טו., ד) [ומכאן שייך לדף ו.].

נוסחת הריב"ן

ה) [מגלח לל"ל יום: ב) כ"ט יום: ג) ולרב מתנא קשיא סיפא דמי דאם גילח ביום ל' יצא לאמר לך רב מתנא לעולם אין נזירות פחות מל' יום והכא מאי טעמא דאמר דאם גילח ביום ל' יצא דקסבר מקצת כו': ד) שלא בגלח עד: ה) הא: ו) (כ"ט ימים) ליתא בכ"י: ז) דתנית: ח) שנר הס"ד ואמ"כ מה"ד מגלח אחר מגלחת הרי"ל כמי שנדר לגלח מאה יום מיום ל"א יום והדר מגלח. איכא דגרסי ט': (ונתנום וכ"ע): ט) תחילה: י) דקתני יצא באומר סתם ופרוש כו': כ) בגון: ל) (ביום ס"מ) ליתא בכ"י: מ) גילח את הראשונה ביום כו':

הגהות הב"ח

(א) גב' מקצת היום ככולו והא תנן אמר הריני נזיר וכו' אם גילח ליום: (ב) רש"י ד"ה אלא וכו' למניינא משום הכי תני שלשים ואע"ג דבציר אחד הוא. הס"ד: (ג) ד"ה תנן וכו' יום שלשים ואחד כשלמה: (ד) ד"ה הכי גרס' הר"ל עם ד"ה אמר לך יד"ה נעשה כאומר וכו': (ה) ד"ה דקסבר וכו' אינו סותר את נזרו ולרב מתנא: (ו) ד"ה והא תנן גילח ליום וכו' למאה יום וכו' שלשים יום שלמים לנרך למנות תחלה לשלשים רא' ולגלח וכו' שלשים יום שלמים ואם אמר: (ז) ד"ה אמר לך וכו' אם גילח הראשונה ביום שלשים:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה שלמד. ראאר הריני נזיר היום ונזיר ל"ל ומיר היום:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו' והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ"ל. נ"ב אם גלח ביום שלשים יצא דוקא יום שלשים כל"ל. ת"ש: ב) ד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא דוקא יום שלשים לא יצא כשלמה אי דוקא יום שלשים. נמחק מיכות אי דוקא יום שלשים:

הגהות התוספות

1. ל"ל לכתחילה ל"ל היינו טעמא דכשיאמר שלשים מו'. 2. ל"ל הוי כתילו. 3. ל"ל דלא אמרינן כוס מקצת היום כו'. 4. ל"ל ולומר. 5. ל"ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. ל"ל דמדרבנן.

סתם נזירות כ"ט יום אע"ג דמגלח שלשים וכשאתה יורד למניינם יש לומר דנזר אלהיו על ראשו לא הוי ממניינא דהוא לשון כתר כדמתרגמינן כלילא: **הנהו** לדרשא. וקיין דאתיין לדרשא לא מצטרפין למניינא ומנינן להו מכ"ע: **מלמד** שהנזירות חל על הנזירות. ודאי נראה דאם אמר הריני נזיר ונזיר לא אינטריך דמשמע שפיר כשיעלים נזירותו הראשון דמתחיל ומונה נזירות שני וכי אינטריך קרא להיכא דאמר הריני נזיר היום ונזיר דהוה לן למימר לא חיל עליה אלא חד נזירות כיון דאמר היום להכי אינטריך קרא מיותר שהנזירות חל על הנזירות:

הואיל ואיבא חד מינייהו דלאו לדרשא. או אחד או עשרה ולאו דוקא חד מדהכא למניינא כולהון למניינא ונהי דאיכא כהו דרשא מכל מקום אתו למניינא: **תנן** סתם נזירות שלשים יום וכו' אלא לבר פדא קשיא. דמשמע שהתנא משן נזירות דאורייתא אתא לאשמועינן ומשני כיון דאיכא יום מלתין דמגלח ומייתי קרבנות ואסור לשתות ביין וליטמא למתים עד שמביא קרבנותיו משום הכי [תני] תלתין יומין דמשן הנזירות עד תלתין יומי כי לכתחילה לא אפשר להביא קרבנותיו בכ"ט אפילו לבר פדא אלא ביום שלשים הויא ליה [כפרה] דאפילו נזיר טהור קלת מוטא הוא שציער עצמו מן היין): **מגלח** לשלשים וא' יום כו' אלא לבר פדא קשה. דהוה ליה לגלח ביום [ל'] דשלמו נזירות בכ"ט יום: **אמר** לך בר פדא אימא סיפא ואם גילח ביום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה. ורישא דקאמר לכתחילה[1] כשיאמר שלשים יום שלימין להיות נזיר לא אפשר לו לגלח ביום שלשים וגזרו חכמים כשאומר נזיר סתם דלכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים וא' אבל בדיעבד אם גילח ביום ל' יצא שכן דינו דאורייתא דסתם נזיר יגלח ביום שלשים ואם תאמר אמאי אינטריך למימר גזירה אטו היכא דאמר שלימים לימא גזירה אטו היכא דאמר שלשים יום בלא שלימים דהכי מוכח בסמוך בפירכא שניה דלבר פדא ליה מקצת היום ככולו כי אמר שלשים דמדאורייתא צריך לגלח ביום ל' ואחד יש לומר דמשום דשני לקמן לרב מתנא כאומר שלימים דהתם ליכא לשנויי בלישנא אחרינא דאשמועינן כשאומר לשון מיותר ל' יום כלילו[2] אמר שלימין [דכזה] מקצת[3] היום ככולו ואינטריך לאומרי שלימים קמשני נמי בהא לישנא לבר פדא: **ולרב** מתנא קשיא סיפא קבבר מקצת היום בבולו. הילכך אם גילח ביום שלשים יצא כיון שעשה מקצת היום בנזירות ומיהו לכתחילה לא יגלח אלא ביום שלשים ואחד ולבר פדא ליה מקצת היום ככולו דא"כ אפילו ביום כ"ט אם גילח יצא א] והתנא אמר ביום שלשים אם גילח יום[5] שלשים יצא: **תנן** הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום שלשים לא יצא. כשלמה [1] אי דוקא יום שלשים לבר פדא ליה מקצת היום ככולו ניחא אע"ג דלעיל קאמר אם גילח יום שלשים יצא התם הוא דסתם נזירות קביל עליה דהוי כ"ט אבל הכא דאמר שלשים יום משן נזירות כל שלשים יום הלכך אם גילח ביום שלשים לא יצא דליה מקצת היום ככולו אלא לרב מתנא קשה דאע"ג דאמר ל' יום הא סבירא ליה [דאמריגן] מקצת היום ככולו ואם גילח ביום שלשים אמאי לא יצא ומשני באומר שלימים פירוש אף על גב דמתניתין סתמא קתני [שלשים] יום אפילו הכי כיון דאמר שלשים יום ליתנא יתירא הוא דאפילו סתם לרב מתנא הוי שלשים יום וכי אמר הריני שלשים יום הוי כאילו אמר שלימים וליכא למימר מקצת היום ככולו ולכך אם גילח ביום שלשים לא יצא: **ואת** השניה ביום ס"א בשלמא לרב מתנא ניחא. כשיגלח הראשונה ביום שלשים ואחד נגמר נזירות ומתחיל נזירות שני בו ביום מידי דהוי אאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום שעולה לו אותו יום ליום שלם הלכך ביום ס' כלו כ' נזירות ובסמ"ל מגלח על השניה ומגלח דכל מגלחת ביום שלשים וא' וכ"ת סוף סוף מאי קמ"ל מתני' לרב מתנא הא בריש קתני בהדיא לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד הא לא קשיא דסיפא אתא לאשמועינן דיום ל' עולה לכאן ולכאן כדמסיק לקמן בשיטויא אלינא דרב מתנא והא לא אמעינן מרישא אלא לבר פדא קשה מרישא שמגלח על הראשונה ביום ל' [ואחד] ועל השניה ביום ס' [ואחד] ואע"ג דאקשינן לבר פדא מרישא כי האי וכבר שני ליה מדרבנן[6] גזרו לכתחילה צריך לגלח ביום ל' ואחד ואם כן מאי [הדר] פריך ליה דלר הש"ס כן להקשות בעין קושיא דראשונה ולתרלו בעין תירוץ ראשון ובגד שישמעינו קלת חידוש מה שלא שמעינו בריש והע"ג איכא קלת חידוש בסיפא לבר פדא שאין בריש דכדנפקא לן לקמן במסקנא דתירוצא דמשמעינו דמקצת היום ככולו לבר פדא בתחילת הנזירות כאדם שמקבל עליו נזירות בחצי היום אע"פ שאותו חידוש לא מתפרש בסיפא לבר פדא צריכין אנו למימר שהש"ס סומך על כך: עוד סיגנון אחר כשלמא לרב מתנא ניחא (הא) כלומר הא דקתני שמגלח כל נזירות ביום שלשים ואחד דהיינו הראשונה ביום שלשים ואחד דהשניה ביום ס"א ואע"ג דשמעינן מרישא דמגלח ביום שלשים ואחד סיפא אינטריכא ליה לאשמועינן דיום שלשים עולה לכאן ולכאן לב' נזירות כדמסיק לקמן אלא לבר פדא קשיא אף על גב דלבר פדא נמי צריך לגלח ביום שלשים ואחד מדרבנן כדשני לעיל מכל מקום מיקשי לבר פדא מייתור

וכר פדא אמר לך ליכא חד מינהון דלאו לדרשא אלא מדהכא למניינא כולהו נמי למניינא תנן סתם נזירות שלשים יום בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא איידי דאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו משום הכי תנא שלשים [6]תנן מי שאמר הריני נזיר מגלח יום שלשים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא קשיא אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח ליום שלשים יצא אלא סיפא מסייעא ליה רישא נעשה כאומר שלימין ולרב מתנא קשיא סיפא קסבר [7]מקצת היום ככולו [8] תנן הריני נזיר שלשים יום אם גילח יום ל' לא יצא באומר שלימין [9]תנן מי שנזר ב' נזירות מגלח את הראשונה יום ל' ואחד והשניה ליום ששים ואחד בשלמא לרב מתנא ניחא אלא

פעם שניה. אי נמי היינו דאיכא בינייהו אם אמר הריני נזיר [1]כ"ט ימים מגלח לכתחילה ליום שלשים אלינא דבר פדא ולרב מתנא הוקן ומשלים כל ל' שאין שום נזירות פחות מל' יום ואינו מגלח עד ל' וא': **והא** [2]**סגן גילח** [3] **יום ל' לא יצא כאומר שלימים.** (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [4] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה בלישנא אחרינא דישא באומר שלימין ומפרש לה דישא לבר פדא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [5]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [6]לא יצא באומר שלימין ופרוש מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ואימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [7] כזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: **תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס"א.** דלכי גילח ביום שלשים ואחד הראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה בתומו יום עצמו ומגלח דכי מגלח נמי בשניה [8]ביום ס"א קאים ליה ביום שלשים ואחד: **בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא.** למה לי כולי האי בשביל חסר אחד קני: [9]**אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח** (1) [10]**ביום שלשים כו'.** אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: **אלא סיפא מסייעא ליה.** לבר פדא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי וישא דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפרים הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

אבל

מלאת ימי נזרו: **אלא לבר פדא.** דאמר עיקר נזירות לא הוי אלא כ"ט [1]בשלשים אינבי ליה לגלח: הכי גרסינן **אלא ריש נעשה כאומר שלימים:** (ד) **אמר לך בר פדא.** ריש דתני שמגלח לשלשים ואחד: **נעשה כאומר שלשים יום שלימים.** ולכתחילה מגלח ליום שלשים ואחד וכיון דלא אמר בהדיא שלימים אם גילח ליום שלשים יצא: [2]**דקסבר מקצת היום.** שעבר מיום שלשים כמי שעבר כולו דמי והאי דמגלח לבתר הכי נעשה כמי שגילח ליום שלשים ואחד. ואם תאמר הואיל ולבר פדא נמי צריך להמתין [3] עד יום שלשים ואחד מאי איכא בין רב מתנא לבר פדא איכא [4]לבר פדא אם נטמא ביום שלשים אחר מלאת קרינא ביה ושוב אינו סותר את [5] נזרו ולרב מתנא דאמר אין עיקר נזירות פחות משלשים יום תוך מלאת קרינא ביה ולריך למנות

[6] כ"ט יום מגלח ביום שלשים אלינא דבר פדא ולרב מתנא הוקן ומשלים כל ל' שאין שום נזירות פחות מל' יום ואינו מגלח עד ל' וא': **והא** [7]**סגן גילח** [8] **יום ל' לא יצא כאומר שלימים.** (ממש) דצריך לו להשלים כל מה שנזר [9] ולגלח אחר מלאת דהוה ליה כמי שנודר לגלח מאה יום דמונה מאה יום מיום ליום והדר מגלח. איכא דגרסי לה בלישנא אחרינא דישא באומר שלימין ומפרש לה דישא לבר פדא לא קשיא כגון דאמר הריני נזיר שלשים יום דצריך למנות [10]לכתחילה שלשים ולגלח ביום שלשים ואחד הא סתמא אם גילח יום שלשים יצא וסיפא דקתני [1]לא יצא באומר שלימין ופרוש מפרש לה לרישא מי שאומר הריני נזיר מגלח לשלשים ואחד ואימתי אמרו שצריך לגלח ביום שלשים ואחד [2] כזמן שאמר הריני נזיר שלשים יום ואם אמר שלשים יום שלימין אם גילח ביום שלשים לא יצא: **תנן מי שנזר שתי נזירות מגלח את הראשונה ליום שלשים ואחד והשניה ליום ס"א.** דלכי גילח ביום שלשים ואחד הראשונה לאלתר נכנסה לו נזירות שניה בתומו יום עצמו ומגלח דכי מגלח נמי בשניה [3]ביום ס"א קאים ליה ביום שלשים ואחד: **בשלמא לרב מתנא ניחא אלא לבר פדא.** למה לי כולי האי בשביל חסר אחד קני: [4]**אמר לך בר פדא אימא סיפא אם גילח** (1) [5]**ביום שלשים כו'.** אלמא דלא הוי עיקר נזירות אלא שלשים חסר אחד: **אלא סיפא מסייעא ליה.** לבר פדא מדקאמר שאם גילח את הראשונה ליום שלשים שפיר דמי וישא דקתני שלשים ואחד נעשה כאומר שלימין אבל היכא דפרים הריני נזיר שלשים יום חסר אחד מגלח לכתחילה ליום שלשים דעיקר נזירות אינו אלא שלשים חסר אחד:

אבל

[1]**א) תוס' ד"ה ולרב מתנא קשיא סיפא וכו' והתנא אמר ביום שלשים אם גלח יום שלשים יצא עכ"ל. נ"ב אם גלח ביום שלשים יצא דוקא יום שלשים כל"ל. ת"ש: ב) ד"ה תנן הריני נזיר שלשים יום אם גלח יום שלשים לא יצא כשלמא אי דוקא יום שלשים. נמחק מיכות אי דוקא יום שלשים:**

הגהות התוספות

1. ל"ל לכתחילה ל"ל היינו טעמא דכשיאמר שלשים מו'. 2. ל"ל הוי כתילו. 3. ל"ל דלא אמרינן כוס מקצת היום כו'. 4. ל"ל ולומר. 5. ל"ל אם גילח יצא דמשמע דוקא יום שלשים יצא. 6. ל"ל דמדרבנן.

המשניות

[1] נראה דל"ל לאיחר לאיכא יום תלתין דמגלח ומביא קרבנותיו וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com